14 Jaar No. 96 -- 's HERTOGENB[illegible] -- Dingsdag 16 Augustus 1842

DE NOORD-[B]RABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTSPRIJS
Voor de Stad ..... ƒ 12,-
Franco per post .. » 14,-

DICERE VERUM QUID VETAT?
Horatius.

(Verschijnende driemalen ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIËN.
15 cent de regel
behalve 35 cents zegel.

POPULARITEIT.

Zoo ooit, dan hebben wij *nu* binnen korte jaren kunnen ondervinden, wat populariteit is; en Z. M. de graaf van Nassau heeft al de gevolgen van dergelijke droevige proef moeten doorstaan. Wie zou zulks eenige jaren geleden zijner aangebeden grijsheid hebben durven voorspellen? Wij betreuren het voor den Vorst, die er het leed van verduren moest; maar vergeten tevens niet, dat het eene leerschool wezen zal voor hoogstdeszelfs ridderlijken opvolger, die zich aan zijnen koninklijken vader spiegelende, door de ondervinding ten kosten van dezen opgedaan, heeft kunnen begrijpen, dat de laffe vleijerijen van slaafsche dienaren tot zelfverblinding voeren.

Schooner loopbaan kon zich geen Vorst voorspellen dan de souvereine Vorst der Nederlanden, toen hij tot den troon der vereenigde Noordelijke en Zuidelijke provincien geroepen werd.

Opgebragt in de beste der Vorstenscholen, de school des rampspoeds, begaafd met een helder brein, eenen veel omvattenden geest, en dien krachtigen wil, welke den staatsman kenschetst, beloofde zijne regering eene gelukkige toekomst.

Afgemat en door de overheersching der franschen, welke allen verfoeiden en door den druk der oorlogen, werd hij in de noordelijke provincien door de natie vrijwillig uitgeroepen tot souvereinen Vorst, en in Belgie gunstig ontvangen. Allen verheugden zich eindelijk eene nieuwe toekomst te gemoet te kunnen gaan; en die vreugde was des te grooter, des te meer algemeen gevoeld, daar de souvereine Vorst, zich waarlijk op de hoogte der eeuw plaatsende, der nieuwe natie al aanstonds bekend maakte, dat hij den scepter niet dan onder waarborgen voor zijn volk, dat is onder eenen constitutioneelen vorm, aannam.

Eenige moeijelijkheden, welke aanvankelijk de opgedrongen grondwet en andere omstandigheden in Belgie veroorzaakten, verdwenen langzamerhand, en het wankelend vertrouwen verkeerde ook in Belgie weldra in opregte gehechtheid aan Koning Willem I. De vorst werd geëerd, bemind, aanbeden zelfs, en bewierookt gedurende eene lange reeks van jaren met loftuitingen, die van alle zijden, en op alle wijzen tot den troon opklimmende, den vorst natuurlijk in het gedacht moesten brengen, dat hij, die de Salomo van het noorden genoemd werd, met er daad ook meer, dan iemand zijner onderdanen, met wijsheid en kennis moest begaafd zijn.

Moet het dan nog verwonderen dat Z. M. daarna handelende, zijne ministers dikwerf slechts als secretarissen beschouwde; dat is, zelf plannen maakte, die hij door de ministers liet uitvoeren. Daarvan zijn uitzonderingen; en men kent de handeling der oude regering niet zonder verachting aanzien wanneer men dezelve zich aanhoudend achter den Koning ziet verschuilen om *alles*, *alles*, op dezes verantwoording van zich afteschuiven

Onder deze plannen komt het meest in aanmerking zoo wel om het gewigt der zaak zelve, als om [illegible] die nog heden voortduren, datgene waarbij Z. M. zich voorstelde, de twee gedeelten van zijn rijk welke in taal en zeden en godsdienstbegrippen verschilden, in één te smelten. Dit plan mogt wel een reuzenplan genoemd worden. Het moet ons evenwel niet verwonderen dat hetzelve in het hoofd van den vorst opstond, want niets is natuurlijker; maar het moet ons bevreemden, dat men zich voorstelde dusdanig werk, hetwelk den loop van eeuwen vereischt om tot verwezenlijking te geraken, gedurende de regeringsjaren van den eersten der vorsten van ons Koningrijk ten uitvoer te leggen. Alleen laffe vleijerijen konden den wezenlijk doorzigtigen Koning in zoo verre verblind hebben, dat hij zich het welgelukken dier gevaarlijke onderneming beloven durfde.

In het eerst werkte het plan bedektelijk. De grootste klove tusschen de twee gedeelten des rijks bestond in het verschil van Godsdienst. Het is dan ook op het punt van godsdienst dat de eerste pogingen werden aangewend. Geheel het *lager* en *middelbaar* en *hooger* onderwijs werd op eenen voet ingerigt, dat onverschilligheid van Godsdienst langzamerhand onder het aankomende geslacht wortel schieten moest.

De strekking van dusdanig onderwijsstelsel was voor het publiek verborgen gebleven, en had weinig of geen kritiek veroorzaakt. Men meende dus eenen stap verder te mogen gaan, en niet alleen voortaan het onderwijs der leeken, maar ook dat der levieten voor de bediening der katholijke altaren bestemd, zich te kunnen aanmatigen en te leiden.

Dit was de steen des aanstoots. De aandacht van het publiek eens opgewekt zijnde, won het wantrouwen met den dag veld, en de wrevel werd niet weinig vermeerderd, toen men de landtaal van het Fransch-Belgische gedeelte aantastte, en door zijnen laatsten maatregel de strekking van het bestuur voor ieder ten duidelijkste blootstelde.

Alles werd nagepluist en nakend voor het oog der natie ten toongesteld. Grieven stapelden zich op grieven, tot dat eindelijk de ontevredenheid eene hoogte bereikte, welke wezenlijke gevaren voorspelde.

De bewierookte koning wilde zich zelven van den geest des volks overtuigen. Hoe toch konde *hij* gelooven, dat men over zijn bestuur ontevreden was? Hij deed derhalve eene reis door de ontevredene provinciën, waar de volksmenigte, als altijd, opgewekt door de tegenwoordigheid der koninklijke majesteit, hare grieven vergat, om met de dienaren des gouvernements den vorst in luide vreugdekreten te gemoet te gaan. Dit bedroog den Koning. Hij volhardde in zijn systeem; en naauwelijks uitgerust van den zegetogt, dien hij had afgelegd, ingeslapen in den verblindenden atmospheer van eigenwijsheid, ontwaakte hij, ongelukkiglijk te laat, toen dat volk, dat hem, zoo hij meende, genegen was, den troon in duigen sloeg, en Z. M. met zijn geslacht voor eeuwig uit het land verbande.

(*Wordt Vervolgd.*)

TURKIJE.

Brieven uit Konstantinopel bevatten het volgende: de porte houdt zich ijverig bezig met de vorming van een legercorps, hetwelk hij te Bagdad wil doen bijeenkomen; men gelooft dat dit leger uit 40 à 50 duizend man zal bestaan. In weerwil van deze toebereidselen en schermutselingen, welke gedurig op de grenzen tusschen de Turken en de Perzen plaats hebben, gelooft men niet dat er een ernstige oorlog tusschen de beide mogendheden zal ontstaan. De *Morning Chronicle* zegt dat de [illegible]tige bemiddeling van Rusland de geschillen tusschen de Porte en Perzie zal beletten tot ernstige daden te komen, anderen willen integendeel den twist aan de listen van Rusland toeschrijven.

Men leest elders in de *Augsb. zeitung*, uit Konstantinopel van den 21 Julij:

» Twee regimenten infanterie der garde, onder de bevelen van Moustapha Pacha, bij welke zich de nieuwe gouverneur van Bagdad met 3000 man

en de gouverneur van Alep met zijne troepen voegen zullen, zijn gisteren naar Smirna vertrokken. De kavalerie en artillerie zijn op marsch naar Bagdad, alwaar ook de Pacha Moussoul met 10,000 man ongeregelde troepen zal aankomen, die het opperbevel over het geheele leger zal aannemen.

» Het 4e. regiment infanterie wordt van den eenen dag tot den anderen van Beyrouth verwacht.

» Sir Stratford Canning heeft door den Kommandant van de Phénix nieuwe depêches ontvangen die hem sterk aanbevelen om in de zaak der Maronieten het voorzigtigste en vriendschappelijkste gedrag jegens de Porte in aanmerking te nemen. De abt Murad stelt zich voor de deputatie der Maronieten aan te raden, zich niet achtereenvolgend aan de ministers van de Porte te presenteren; maar een oogenblik aftewachten, dat voor derzelver belangen geschikter en gunstiger is, waarvan mischien de wending, welke de Perzische zaken zullen nemen zal afhangen.

(*Algem: Augsb. Zeit.*)

DUITSCHLAND.

Men schrijft uit Weenen den 30 Julij:

» Sedert drie dagen ziet men aan alle deuren der kerk het mandement van den Aartsbisschop van Weenen aangeplakt, inhoudende een jubilé met generale absolutie in alle parochien van het diocees, en gebeden voor de Kerk van Spanje. Plegtige processien hebben in alle kerken plaats gehad, en het H. Sacrament is dag en nacht uitgesteld geweest.

-- Zelden gaat er een dag voorbij waarop men in de Duitsche dagbladen niet eenigen brand ziet megedeeld. Thans lezen wij weder in een derzelver uit Weenen den 13 Julij:

Den 26 dezer maand heeft een aanzienlijke brand 56 woonhuizen en 60 daarbij behoorende gebouwen in de kleine stad Knittefield in de asch gelegd. Het vuur heeft zich met zulk eene verbazende snelheid medegedeeld, dat in korten tijd een groot gedeelte der stad eene prooi der vlammen geworden was. eerst gisteren is het gelukt den brand meester te worden.

Eene groote menigte meubelen en vee zijn door de vlammen vernield. De schade wordt op 120,000 gulden berekend. Ook het leven van 6 menschen heeft men bij deze ramp te betreuren gehad.

ZWITSERLAND.

Men schrijft uit Bern, den 4 Augustus aan den *Courrier de Lyon*:

» De Helvetische bondsvergadering zal weldra gesloten worden. De zaak der kloosters van Argau is tot de aanstaande zitting uitgesteld, welke volgens de termen der federale constitutie, in het Kanton Lucerne, thans aan het hoofd der behoudende staten, zal worden bijeengeroepen.

» Welke ook de uitkomst der stemming van 1843 moge zijn, er is niets meer aan te herstellen, omdat van nu tot over een jaar alle eigendommen der kloosters veranderd en verkocht zullen zijn.

» Oostenrijk zich naar deszelfs beide verklaringen van voorleden jaar gedragende, heeft geene nieuwe eisch aan het Zwitsersch bestuur gerigt. Daarentegen volhardt het pauselijk gouvernement in deszelfs protestatien tegen de onthelliging der kloosters, gewaarborgd bij den bondsvrede van 1815, en de aartsbisschop van Milaan dreigt het Kanton van Tessino in den ban te doen, als hetzelve het voorbeeld van Argau mogt volgen, door de goederen der kloosters verbeurd te verklaren, die in Italiaansch Zwitserland gelegen zijn.

FRANKRIJK.

PARIJS 11 Augustus. Sedert twee dagen spreekt men van een ongeluk, hetwelk het rijtuig des Konings is overkomen, toen hij Maandag van Parijs naar Neuilly terug keerde. Hetzelve heeft echter geene ernstige gevolgen gehad.

Ziehier het gebeurde:

» De Koning was tegen 4½ ure van de Tuilerien vertrokken om naar Neuilly terug te keeren, toen zijne paarden tusschen de plaats der revolutie en de Rond-Point der Elysesche velden op den hol gingen. De regter teugels waren gebroken, op het oogenblik dat het rijtuig bij het bassein stil hield; wij weten niet of het breken daarvan, de oorzaak of het gevolg van het hollen der paarden is geweest.

» De Prins van Joinville en de Hertog van Nemours volgden zijne Majesteit in eene caleche. Zij stapten er terstond uit, niettegenstaande den raad des Konings, die reeds buiten alle gevaar was, en de prins van Joinville beklom het rijtuig van zijnen vader om hem te omhelzen. De Koning scheen niet zeer verschrikt. De menigte kwam toegeloopen, toen het ongeluk hersteld was, en de beide rijtuigen vervolgden zonder verdere hindernis hunnen weg."

-- Bij de bijeenkomst der familieraad die den 9 te Neuilly, onder het voorzitterschap van den Heer Kanselier, president van de Kamer der pairs heeft plaats gehad, hebben alle leden, welke een gedeelte van den raad uitmaakten hunnen eed in handen van den Heer Kanselier afgelegd. Deze raad bestaat uit den Hertog van Nemours, den Prins van Joinville, de Heeren Presidenten van de Kamer der pairs, van het hof van cassatie en de rekenkamer, den procureur generaal van het hof van casatie en den Heer Cauchy, secretaris zegelbewaarder van de Kamer der pairs, de bediening van secretaris waarnemende. De Heer Beuzart, schatmeester van de kroon, is tot administrateur benoemd en heeft als zoodanig zijnen eed afgelegd.

-- Onder de adressen aan den Koning, welke de ministerieele dagbladen bij voortduring mededeelen, merken wij ook dat op van Mgr. den Bisschop van Gap.

--In de zitting van de kamer der afgevaardigden van den 11 Augustus is het adres van antwoord op de troonrede met 347 tegen 14 stemmen goedgekeurd. De overgroote meerderheid is dus getrouw gebleven aan haar voornemen om bij deze gelegenheid alle ondergeschikte vraagstukken ter zijde te stellen en een zoo veel mogelijk eenstemmig bewijs van gehechtheid aan het regerend stamhuis te geven. Geene enkele rede is in de openbare vergadering over het adres gehouden. Intusschen blijkt van elders, dat verscheidene leden, ofschoon ook de in dat stuk doorstralende gevoelens deelende, met den vorm, waarin zij werden uitgedrukt, niet te vreden waren. De heer de Lamartine was de opsteller geweest en had, naar hunne meening, een te dichterlijken en nevelachtigen stijl gebruikt. Eene uitdrukking, waarop de meeste aanmerkingen waren gevallen, is dan ook nog door de commissie zelve veranderd. In het eerste opstel werd van de Hertogin-weduwe van Orleans gezegd, » dat haar weduwschap haar geenen anderen troon en geen ander vaderland heeft overgelaten, dan het graf haars gemaals en de toekomst harer kinderen." Voor dit woord *toekomst* is dat van: *vaderland* gesteld.

Nog in den avond van den 11 heeft eene bezending uit de kamer van afgevaardigden, waarbij zich een zeer groot aantal leden gevoegd hadden, het adres van antwoord aan den Koning overgebragt. Zijne Majesteit was op den troon gezeten en door zijne vier zonen omringd. Met genoegen heeft men opgemerkt, dat de Koning, ofschoon nog sporen van diepe smart op het gelaat dragende, zich blijkbaar van den doorgestanen fellen schok eenigermate had hersteld. Na de voorlezing van het adres heeft de Koning geantwoord:

Mijne Heeren de Afgevaardigden,

» Met levendige ontroering ontvang ik dit adres. Ik vind daarin de uitdrukking weder der gevoelens, die gij zoo levendig hebt laten blijken, toen ik de smart, die mij overstelpt, verwinnende, mij in uw midden heb begeven, om eenen grooten pligt te vervullen. Dien pligt, mijne heeren, zullen wij in zijne geheele uitgestrektheid volbrengen; en met Gods hulp zal Frankrijk, steunende op zijne instellingen, sterk door de volkomene overeenstemming, die al de staatsmagten tot één geheel vereenigt voortdurend de onderscheidene gevaren van zich zien verwijderen, waartegen ik gelukkig genoeg geweest ben, sedert twaalf jaren met u het te helpen behoeden."

-- Met het buitengewoon levendig geroep van: leve de Koning! zijn deze woorden begroet. De Koning heeft vervolgens den troon verlaten en zich onder de hem omringende afgevaardigden gemengd, om nog nader hun voor de aan den dag gelegde deelneming dank te zeggen. Men heeft niet onopgemerkt gelaten, dat de Koning, toen de afgevaardigden vertrokken, den heer de Lamartine bij zich heeft gehouden, en met dezen een afzonderlijk mondgesprek heeft gehad.

De afgevaardigden hebben den 11. zich in hunne afdeelingen met het voorloopig onderzoek der wet op het Regentschap bezig gehouden en de commissie voor die wet benoemd. Die commissie is, geheel en al uit mannen zamengesteld, die het met de hoofdbeginselen der wet eens zijn. Zij heeft den maarschalk Sebastiani tot voorzitter, den heer Hébert tot secretaris en den heer Dupin tot rapporteur benoemd. Ofschoon een en ander eene aanneming der wet met eene zeer groote meerderheid doet vooruitzien, heeft het toch in de afdeelingen niet aan aanmerkingen daarop ontbroken, die hoofdzakelijk van leden der uiterste linkerzijde kwamen. Er waren daaronder, die het regt der kamer betwistten, om, zonder bepaald mandaat, zulk eene gewigtige aanvulling van de staats-regeling vast te stellen, en die dus of de kiezers of zelfs de massa der burgers met de zaak gemengd willen hebben. In veel grooter getale waren degenen, die de wet slechts voor het thans bestaande, bepaalde geval vastgesteld wilden hebben en dan tevens te kennen gaven, dat de Hertogin-weduwe van Orleans, en niet de Hertog van Nemours, met het regentschap moest worden bekleed. Onder de zoodanige rangschikten zich ook de heer Odilon-Barrot. De heer Thiers heeft zich daarentegen bij deze gelegenheid geheel van de linkerzijde, of ten minste van het heethoofdigste gedeelte daarvan losgescheurd, en in zijne afdeeling eene door al de dagbladen medegedeelde redevoering voor de wet gehouden. Na eene voorafspraak, waarin hij herinnerde niet enkel oppositie met woorden te maken, maar aan zijne denkwijze tweemaal de waardigheid van minister te hebben opgeofferd, liet hij zich aldus uit:

» Ik behoor tot de oppositie, maar tot eene zoodanige die de monarchie staande wil houden en haar te hulp komen, wanneer zij in hare grondvesten geschokt wordt. Ik geloof niet, dat de gevaren, aan eene minderjarigheid des Konings verbonden, thans dezelfde zullen zijn, als in vroeger tijd. Ik ben het eens, dat onze instellingen een deel dier gevaren zullen afwenden. Doch bij eene nieuwe dynastie, is de eerste overgang der kroon van vader op zoon eene zaak van gewigt, die ten allen tijde de bezorgdheid van wezenlijke staatkundigen heeft opgewekt.

» Het daarzijn van eenen onmiddelijken opvolger, zoodanig als de Hertog van Orleans, was eene voorname reden om de toekomst met gerustheid te gemoet te gaan. Het bezit van eenen prins van rijpen ouderdom, vol bekwaamheid en geestkracht liet weinig vrees over voor den dag, waarop de troon zou ledig worden. In dit opzigt is zijn dood eene der zwaarste openbare rampen, die zich denken laat. De overgang van de kroon op eenen minderjarigen Koning, kan niet dezelfde zekerheid verschaffen als die op eenen vorst in de kracht zijn levens.

» En dit is het, waar men zoo volledig mogelijk in voorzien moet, hetzij men tot de meerderheid der kamer, hetzij men tot de oppositie behoore. Daartoe moet de aanspraak, waarop de Regent, dien wij tijdelijk met de Koninklijke waardigheid bekleeden, zullen, zijn regt gronden zal, zoo eerbiedwekkend, zoo krachtig mogelijk zijn. Daarom wilde ik, dat de wet op het regentschap met eene overgroote meerderheid, ja zelfs, zoo mogelijk met algemeene stemmen aangenomen wierd. Ik heb dus ook de oppositie, ten minste die, waar-

van ik de eer heb een deel uit te maken, den raad gegeven, om de voorgestelde wet goed te keuren. Ik heb haar dezen raad gegeven in de eerste plaats voor het welzijn der monarchie, en in de tweede plaats voor haar zelve. Men lastert deze oppositie meermalen; men beschuldigt haar den geest van behoud niet te bezitten. Zij zou eenigen grond tot die lasteringen geven, indien zij, onder zoo veelbeteekenende omstandigheden, niet de genoegzame geestdrift en ijver aan den dag legde.

» Uit dit oogpunt heeft het mij leed gedaan, de wet in den tegenwoordigen vorm opgesteld te zien: ik houd ze voor te algemeen, en daardoor aanleiding gevende tot eene tegenwerping, die ik voor mij van weinig waarde acht, maar die bij sommigen ingang vindt en voor hen een hinderpaal wordt. Eene algemeene wet doet de vraag oprijzen, of wij al dan niet eene staatregelende magt hebben. Wat mij betreft, ik trek de uitgestrektheid onzer magt niet in twijfel; ik geloof niet aan de belagchelijke noodzakelijkheid, om hier tot grondvergaderingen de toevlugt te nemen; ik geloof dat het Koningschap en de twee kamers te zamen de volks-souvereiniteit volledig vertegenwoordigen; op dien grond twijfel ik niet aan onze grondwettige bevoegdheid tot alle handelingen van oppermagt; maar eene bijzondere wet, die zelfs de tegenwerping, uit den aard onzer magt ontleend, niet toeliet, zou mij daarom verkiesselijk zijn toegeschenen: ik bedoel eene wet, die zonder namen van personen te vermelden, toch het karakter had van eenen regeringsmaatregel, voor het tegenwoordige geslacht, dat is voor den graaf van Parijs en zijne vier ooms, genomen.

» Indien men zich zoodoende van een grooter getal stemmen vóór de wet had kunnen verzekeren, zou men wel hebben gedaan. Nu de regering die wending aan de redactie niet gegeven heeft, verlang ik, de moeijelijkheid der zaak toestemmende dat de commissie naga, of zulks onmogelijk is; maar welke ook de uitslag zijn moge, ik voor mij zal de wet, zoodanig als die uit den boezem der commissie zal voortkomen, aannemen. Onze pligten jegens de monarchie van 1830 gaan voor alles; ik wensch dat thans, even als toen, die monarchie vrijzinnig en nationaal, maar tegelijk sterk zij. Ik verlang dus eene wet, die haar bevestige, en wanneer ik aan de oppositie den raad geef om deze wet aan te nemen, dan geef ik haar eenen raad, spreek ik als een man, die verlicht [vergeef mij dit woord] denkt en die ter goedertrouw is jegens de oppositie, ter goeder trouw jegens de monarchie zelve."

NEDERLANDEN.

'S BOSCH 14 Augustus 1842. Heden namiddag ten half vier ure ontstond er brand in de Wind-Koornmolen van het naburige dorp Dinther, welke dermate in hevigheid toenam, dat dezelve met den daaraan belendenden water-olie molen, in zeer korten tijd eene prooi der vlammen is geworden. Het bijgehoorende en kort daarneven staande woonhuis, is niettegenstaande de brandende hitte der middagzon, waardoor alles even droog en warm geworden was, door de aangebragte hulp van de bewoners der verschillende in den omtrek gelegene dorpen behouden gebleven. Gelukkig was er, naar men zegt, weinig voorraad van graan en olie in de fabrieken aanwezig.

— Blijkens eene door den senaat van Hamburg bekend gemaakte opgaaf, was tot op den 30 Julij des avonds ten behoeve der door den brand te Hamburg ongelukkig gewordenen ontvangen de som van 3,750,000 mk.

— Men verneemt, dat het H. M. onze geëerbiedigde Koningin goedgunstig behaagd heeft, aan den heer A. G. Boon, bouwmeester des Konings, eenen kostbaren brillanten ring ten geschenke te geven, als een bewijs van Hoogstderzelver bijzondere tevredenheid voor de zorg, welke hij heeft betoond aan het bouwen van een badsalon en serre, als mede verdere verrigte werkzaamheden aan Hoogstderzelver buitenverblijf, genaamd *Buitenrust*, gelegen nabij het scheveningsche tolhek.

— De Minister van Finantien heeft bekend gemaakt, dat het bedrag van de inzamelingen, door tusschenkomst van de Nederlandsche Regering gedaan, tot leniging van de ramp welke de stad Hamburg heeft getroffen, ter som van *f* 111,918, 79½, in handen is gesteld van den consul der gezegde stad te Amsterdam, den Heer S. G. Broekman, ter overmaking aan de Regering van Hamburg; zijnde het aan hem Minister gebleken dat daarenboven, en met hetzelfde oogmerk, bijzondere overmakingen van gelden uit onderscheiden steden hebben plaats gevonden, te zamen tot een bedrag van *f* 70,504,97.

— Men schrijft uit Leyden, den 11 dezer:

» Naar wij vernemen heeft heden de aangekondigde proefrid op den ijzeren spoorweg tot aan het provisionele station aan de Haarlemmervaart plaats gehad; het station was bij deze gelegenheid feestelijk met groen en vlaggen versierd. In den trein, welke om half twaalf ure is aangekomen, bevond zich de commissie tot het aanleggen van den spoorweg en andere genoodigden; eene groote menigte volks uit onze stad had zich, om den trein te zien aankomen, naar het station begeven. Maandag den 15den zou de geregelde vervoer op den tot dusver afgewerkten spoorweg plaats hebben."

Ingezonden Stukken.

Punten ter overweging
BIJ HET
ONTWERP-REGLEMENT
VOOR HET
HOOG-MAASDYK-COLLEGIE
VAN *STAD en LAND*
VAN
HEUSDEN.

De zoo gunstige ontwikkeling van den publieken geest, daar waar hij gepast is, te helpen bevorderen en bij anderen belangstelling op te wekken, om erkende en verlangde verbeteringen daar te stellen, beschouw ik als een zedelijke pligt en vermag dan ook het stilzwijgen niet bewaren, daar, waar die pligt het spreken gebiedt en het algemeen belang zulks vordert.

Vergis ik mij niet, dan is er sprake, om een *Reglement*, op *het beheer der Dijken en verdere waterkeerende of waterleidende werken*, voor het *boven en beneden Land van Heusden*, daar te stellen, ter vervanging van het Paladium van den Eerzamen, lieven, getrouwen, zeer discreeten en vromen Dijkstoel van den Lande van Heusden, die hoogloffelijke, in het rood, blaauw en geel, quartijn formaat wel uitgedoschte en door Jan van Oldenbarnevelt, zaliger gedachtenis, op den sevende dag der maand December in het Jaar onzes Heeren duizend zes hondert en twaalve, zegge 1612 geparapheerde ordonnantie op de Dijkagie van 't Land van Heusden, waarna ten huidigen dage anno 1842 nog schouwen gebannen, vierschaar gespannen, Keuren en breuken gelegd goed regt en Justitie gedaan wordt.

Is dit nu werkelijk zoo, waaraan wel niet te twijfelen valt, dan acht ik het hoogst noodzakelijk en ten algemeenen nutte, alvorens dat hoogst belangrijk werk zijn vollé beslag erlange, de gevoelens van sommige Ingelanden en mijne gedachten, daar over mede te deelen, en ik verzoek nu mijnheer de Redacteur zeer vriendelijk, om dezelve in uw Blad op te nemen, om dat ik geen radicaal, geen titul bezit, om dezelve regtstreeks aan de bevoegde autoriteit te doen komen.

Welligt worden deze mijne bedenkingen gelezen door hem, die met het zelve, of met de beoordeeling en het onderzoek daarvan zal zijn belast en dan toch lijdt het wel geenen twijfel, of men zal, onbevooroordeeld en onpartijdig, mijne gevoelens aan het welbegrepen belang der zaak, zelve toetsen en ik durf mij dan ook gerust vasthouden, aan waarheid, billijkheid en regtvaardigheid, wanneer ik beweer;

1°. Dat het hoogst gewenscht is, dat het in behandeling zijnde Dijk-reglement voor Stad en Land van Heusden, even als dat van het Land van Altena, veertien dagen of eene maand, op eene convenable plaats ter inzage van Ingelanden worde gelegd, alvorens daar op de hooge goedkeuring van het Hoofd van den Staat worde geimploreerd, daardoor zal men voldoen aan artikel 1 der zoo evenaangehaalde ordonnantie, alwaar geschreven staat:

» In den eersten soo sullen op St. Gregorius
» dach toekomende bij eenige van ons gecommit-
» teerden met advijs van de notabelste Ingelan-
» den werden gestelt seven Heemraden" enz.

Wat meer is, men zal in dat ontwerp als dan veranderingen zien voordragen, de redenen tot die veranderingen zien ontwikkelen, en van de zijde der ontwerpers, zal men gronden daartegen ingebragt, of de veranderingen door Ingelanden te maken toegestemd zien, en alzoo met gemeen overleg van de Eigen Erfden, die de ziel en de kern van alle Heemraadschappen zijn, handelen.

Het Dijk collegie van Stad en Land van Heusden toch zal zich wel niet willen verheffen, boven alle abuizen of menschelijke dwalingen: een verstandig man, zegt de spreuk, toetst gaarne zijne denkbeelden aan die van anderen.

Boven dien, zal de inzage in en het verslag over dusdanig ontwerp, door Ingelanden, die hetzelve als hunne Grondwet beschouwen, zal de zamenwerking van verschillende denkbeelden, zullen de vele uiteenloopende gedachten, voorzeker tot eene gewenschte uitkomst leiden.

2°. Dat, de Collegien van den Drongelschen en Oud-Heusdenschen Zeedijk, en van de oude Maas, land van Heusden, niet meer cijnsbaar gemaakt worden aan het Hooge Maasdijk Collegie en dat hare Keuren en Schrifturen, die van Soloecismus overvloeijen, worden gereinigd, gezuiverd en verbeterd.

Het personeel dier Collegien, de tijdgeest, de delicatesse, duldt geene praedominantie van het eene collegie boven het andere; men hecht niet meer aan die over oude, Stokstijve, voor lang afgekeurde gewoonten, die het gevolg waren der Aristocratie en hierarchie der Middel-Eeuwen, want, wat is het anders, wanneer men leest:

» Ordonnancie geordonneert ende gemaeckt bij
» Willem van Haestrecht, Casteleyn der Stede en
» de Lands van Heusden, Coenraad van Maesen,
» Abt des Godshuys van Beerne, Jan Heer tot
» Oud-Heusden enz. en voerts die dorpen met ter
» gemeynen geërfden, gelegen en Sorterende, on-
» der die oude Mazen enz."

En des niet te min moet men ten jare 1842 daarop, nog geregte schouwe drijven, geregte vonnissen wijzen, verbieden, bij den aanhef of het bannen der schouw op hoog gezag en krachtige toon, dat niemand die schouw in hare uitvoering belemmere of haar te na ga, sta, vare of spreke, op de hoogste boete.

3°. Dat de quota's in de Dijklasten en Polder omslagen, niet morgentals gewijze, mogen worden uitgeschreven, maar conform het Besluit van de Provinciale Staten ten jare 1840 genomen, Bunders gewijze en volgens de kadastrale leggers, behooren te geschieden; door zoo te handelen, zal men alle opspraken, omtrent de kwijting dier quota's voorkomen, om dat ze niet gewettigd en in den regel zijn.

4°. Dat men hoogst noodig, de tractementen, de paijementen, daggelden bij dijklegeringen, verteringen bij schouw maaltijden, als anderzins herzien moge, vermits art 20 der gemelde ordonnantie daaromtrent zegt:

» Den Clercq zal tot gage hebben jaarlijcx vijff
» en tseventich guldens, mits hij voor den dienst
» als Penningmeester, op 't hooren van de reecke-
» ninge na discretie worde gesalarieert; des soo
» zullen Dijkgraaff, Heemraden en Clercq geene
» Teercosten nogte daggelden mogen brengen tot
» lasten van 't gemeene Landt."

Een artikel dat in de Dijkrekening, zoo ten aanzien der sommen, als zaken, geheel anders is begrepen en daarmede niet coïncideert.

5°. Dat den Clercq, penningmeester of Waarsman of onder welke titulatuur hij ook voorkomt jaarlijksch rekening en verantwoording, aan de Polder besturen, aan de uitwaterende dorpen en aan het personeel der Heemraadschappen zelve doe, vooral van het zoogenaamde Waarsgeld-Kroonegeld- en Slop- en Uit-Maas, hetgeen in de laatste douzijn jaren zeker niet is geschiedt en waar door die ambtenaar, zich in verzuim heeft gesteld en de publieke opinie tegen zich heeft en waaromtrent een speciaal onderzoek behoorde te geschieden en bij het nieuwe reglement zorg gedragen.

6°. Dat bij de daarstelling van dat reglement, de graden van Bloedverwantschap en Zwagerschap voor het personeel van het Collegie worden aangewezen, waardoor een zeer hinderlijk nepotisme, zal worden vermeden.

7°. Dat men daarin ook vermelde, dat de Leden van het Heemraadschap, geene regtstreeksche of zijdelingsche aandeelen mogen hebben in leverancien of aannemings werken van het Collegie [»*Sapienti sat est.*"]

8°. Dat men daarbij tevens moge bepaald zien, dat de Dijkrekening 14 dagen voor de opneming en sluiting, ter inzage van de Ingelanden zal leggen en zulks bevorens in iedere gemeente bij klokken geklep worde bekend gemaakt.

Wij hopen dat al deze belangrijke punten, welker regeling en verbetering, zoo vele jaren reeds gewenscht zijn, bij het nieuw Dijkreglement, niet uit het oog zullen worden verloren, maar de geest des Raads en der Wijsheid de raadplegingen over dezelve moge bestieren en de belangen der Ingelanden bevestigen.

ADVERTENTIEN.

*** Getrouwd

W. VAN OOSTRUM Az.
van *Utrecht*
en
A. F. POMPE.

's Hertogenbosch,
den 10 *Augustus* 1842.

*** Heden overleed tot onze bittere smart onze jongste, beminde ZOON *JOANNES*, in den ouderdom van 27 jaren, na eene kortstondige ziekte van slechts enkele dagen.

H. A. BOEX.
E. BOEX,
geboren SMITS.

Eindhoven,
11 Augustus 1842.

R. K. BOEKHANDEL
te 's Bosch.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij met de voornaamste huizen in Frankrijk, Belgie en Holland eene geregelde correspondentie heeft aangeknoopt, waardoor hij in staat is gesteld om de in die landen uitkomende werken ten spoedigste en aan denzelfden prijs te leveren, als in die landen geschiedt; de franc gerekend tegen 47 cts.

Alle werken vóór den 20 van elke maand aangevraagd, worden tegen den 4 of 5 der daarop volgende maand afgeleverd, ten dien einde wordt men verzocht de titels der werken zoo duidelijk en naauwkeurig mogelijk op te geven, terwijl alles wat franco wordt aangevraagd, ook franco zal worden geleverd. Tevens recommandeert hij zich tot het drukken van ROUWBRIEVEN, BIDPRENTJES, CIRCULAIRES, ADRESKAARTJES enz., enz. zoowel GESTEENDRUKTE als andere.

D. A. A. DE ROOIJ.

Mede zijn bij denzelve te bekomen,

DE MAAND VAN JESUS of de Maand van Januarij toegewijd aan Jesus Christus en geheiligd door Meditatien voor iederen dag der maand, met gebeden en voorbeelden. *f* 0,70.

LE MOIS DE JESUS ou le mois de Janvier consacré a Jésus Christ, et sanctifié par des méditations pour chaque jour du mois; avec des prières et des exemples. *f* 0,70.

DE MAAND MAART, toegewijd aan den glorierijken Aartsvader den Heiligen Joseph, om zijne vermogende hulp te verkrijgen gedurende het leven en in het uur van onzen dood. *f* 0,60.

LE MOIS DE MARS consacré au très-glorieux patriarche saint Joseph, pour obtenir son puissant secours pendant la vie et à l'heure de la mort. *f* 0,50

NOUVEAU MOIS DE MARIE, ou suite de lectures sur les mystères de la très sainte Vierge, et sur les principales vérités du salut, pour chaque jour du mois de Mai, ouvrage posthume de M. l'abbé Louis Debussi. *f* 0,70.

NIEUWE MAAND VAN MARIA, of vervolg van lezingen over de Mysterien van de allerheiligste Maagd, en over de voornaamste waarheden der zaligheid, voor elken dag der maand Mei. *f* 0,70.

DE MAAND JUNIJ toegeheiligd aan het dierbaar bloed van Jesus Christus, door Zijne Hoogwaardigheid Mijnheer Strambi, Bisschop van Macérata. *f* 0,50.

LE MOIS DE JUIN, consacré au précieux sang de Jésus Christ par Monseigneur Strambi, évêque de Macérata. *f* 0,60.

LE MOIS DE JUILLET, consacré a saint Ignace de Loyola, ou l'Imitation de Jésus Christ exprimées en méditations affectueuses, d'aprés la méthode de saint Ignace dont la fête se célèbre le 31 Juillet. *f* 0,60.

DE MAAND AUGUSTUS, toegewijd aan het allerh. hart van Maria, om zich te bereiden waardiglijk het feest van dit allerh. hart te vieren, zoo als zulks plaats heeft in de collegiale Kerk van den H. Eustachius te Rome, waar de instelling is van het broederschap Primasia van het H. Hart van Maria, voorgegaan van een beknopt geschied- en oefenkundig verhaal der godsvrucht tot het H. Hart van Maria, en gevolgd van eene negendaagsche oefening, of novene voor het feest van O. L. V. Hemelvaart, door den heiligen Alphonsus de Liguorio, van het testament van de H. Maagd, van de navolging harer deugden, en van het broederschap van den levenden Rozenkrans. *f* 0,60.

LE MOIS D'AOUT consacré au très saint et immaculé cœur de Marie, pour se préparer a célébrer dignement la fête de ce Très-saint cœur, traduit de l'Italien, précédé de notices historiques et pratiques sur la dévotion à ce très saint cœur, et sur la nouvelle archiconfrérie établie à Paris; et suivi d'une Neuvaine pour la fête de l'Assomption, par saint Alph. de Liguori, du testament de la St. Vierge, de l'Imitation de ses vertus, et de prières diverses. *f* 0,60

LE MOIS DES ANGES, ou le Mois de Septembre consacré a la dévotion aux neuf chœurs et à la Reine des Anges, et en particulier a l'Ange Gardien, ouvrage dont le fond est emprunté au Mois Angélique par le R. P. Debrosse, ancien supérieur du petit séminaire de la compagnie de Jésus à Bordeaux. *f* 0,70.

LE MOIS DE NOVEMBRE, consacré au souvenir des ames du purgatoire, par des considérations sur les peines qu'elles y souffrent, les motifs et les moyens de les soulager, et sur l'utilité de la pensée du purgatoire. *f* 0,70.

LE MOIS DE DÉCEMBRE, ou le temps de l'avent sanctifié par des considérations sur le Mystère de l'incarnation, Recueillies par l'auteur des Mois de Septembre et de Novembre. *f* 0,60.

AALTJE DE VOLMAAKTE EN ZUINIGE KEUKENMEID, Nederlandsch Keukenboek, voor Koks, Keukenmeiden en Huismoeders. Leerende, op de minst kostbare, gemakkelijkste en smakelijkste wijze, het Braden, Koken, Stoven, Inleggen, Konfijten, Droogen enz. van alle spijzen en het bereiden van eenige welsmakende Dranken, alle welke meerendeels in een burger huishouden worden aangerigt. Gevolgd door eene Huis-Apotheek, bevattende een aantal beproefde en heilzame huismiddelen. *f* 1,00.

DE NIEUWE, ZUINIGE, GELDERSCHE KEUKENMEID; leerende het bereiden van soepen, vleesch, visch, wild en gevogelte groenten, enz. Het inmaken en confijten van vleesch, vruchten, enz. Alsmede het maken van taarten, gebakken, crêmes, geestrijke, koude en warme dranken, azijnen, enz. f 0,75.

FRANSCHE KOSTSCHOOL
opgerigt te
LOENHOUT
onder
HET BESTUUR VAN DEN HEER
Mannekens van Puttegem. --
Prijs f **141-75** --

Alle VAKKEN tot een goed en volmaakt ONDERWIJS noodzakelijk, worden hier geleerd. -- De geestelijke overheid heeft zich wel willen belasten met het godsdienstig onderwijs. --

Men gelieve zich te adresseren, om alle noodige en ware inlichtingen te bekomen, bij de geestelijke overheid dezer plaats, of bij den Heer MERTENS Burgemeester dezer Gemeente.

§ † § Bij H. H. VAN ROMONDT, † † Boekhandelaar te *Utrecht* is van de † Pers gekomen en alom verzonden:
FEEST- en GELEGENHEIDS-LEERREDENEN uitgesproken door A. J. VAN BEMMEL, R. K. Kapellaan TWEEDE ZESTAL - *Kerkelijk Goedgekeurd*.......... à *f* 1.80.

† § † De Boekhandelaar J. T. SOMMER te *Almelo*, heeft eene inteekening geopend op een belangrijk Werk, getiteld, **Handleiding tot de Algemeene Geschiedenis voor Katholieke Huisgezinnen en Scholen**, volgens de Hand-Boeken van ANNEGARN, DÖLLINGER, WIEDEMAN en andere Schrijvers bearbeid.

Van dit met *Kerkelijk Goedkeuring* uit te geven Werk, dat uit één deel zal bestaan, is de Prospectus benevens eene PROEVE van BEWERKING alom verzonden.

KORPS
Koninklijke Maréchaussée.
KOMPAGNIE
van
Noord-Braband.
AANBESTEDING
voor
DE LEVERING VAN
FOURRAGES.

De Raad van Administratie van bovengemelde Kompagnie, zal op Donderdag den Vijf en twintigsten Augustus aanstaande, op het Bureau van de Administratie der Kompagnie te 's Bosch, des voormiddags ten 12 ure, ten overstaan van den Heer Militairen Onder-Intendant belast met de Administratieve dienst in de vesting 's Bosch in het publiek AANBESTEDEN de levering der benoodigde FOURRAGES voor gezegde Kompagnie, gedurende den tijd van twaalf maanden, ingaande met den eersten October 1842, en eindigende met den laatsten September 1843, en zulks BRIGADES gewijze.

De voorwaarden waarop de levering zal moeten plaats hebben, benevens de wijze waarop de inschrijving moet geschieden, liggen van heden af aan ter lezing op het Bureau van bovengenoemde Administratie, benevens bij de Arrondissements en Brigade Kommandanten in hunne Standplaatsen, breeder bij billetten omschreven.

De inschrijvings Billetten zullen op Woensdag den 24 Augustus voor 12 uren moeten zijn ingekomen bij genoemde Administratie, waartoe zich, op het Bureau, een gesloten bus voorhanden zal bevinden.

's Bosch,
den 9 *Augustus* 1842.

De Raad van Administratie voornoemd.
Kap. **Maneel.**
Op last van denzelve
De 1. *Luit. Kwartiermeester*
Bloemendaal.

*** *TEUNIS DE JONG* Jr., openbaar Notaris residerende te Heesch, zal ten herberge van *J. VAN ALPHEN*, in den Roskam te Oss, op Dingsdag den 23 Augustus 1842, provisioneel en veertien dagen daarna dus Dingsdag den 6 September daaraanvolgende, finaal, telken dage des namiddags ten 5 ure te beginnen, in het openbaar verkoopen:

1o. Een perceel HOOILAND genaamd **Magemuskamp**, gelegen onder Teeffelen, Sectie C, N°. 268, 269, 270, 282, 283 en 284, groot 1 Bunder, 27 Roeden, 45 ellen.

en 2o. Een perceel BOUWLAND genaamd Bontehoef, gelegen onder Oss, Sectie C. N°. 232, groot 40 Roeden 30 Ellen.

GRANENMARKT van 's Hertogenbosch, van Vrijdag en Zaturdag den 12 en 13 Augustus.

Den aanvoer bestond uit 4 mudden Tarwe, 117 mudden Rogge, 13 mudden Boekweit, 2 mudden Haver; voor goed en best graan zijn de volgende prijzen besteed, en zijn aan de consumtie goed van de hand gegaan:

Meijerijsche nieuwe Tarwe *f* 9-30 a *f* 9 70. Nieuwe Rogge *f* 6-00 a 6-[illegible]
Boekweit *f* 6-15 a 630. Haver *f* 3-00.

Het bezet en onzuiver Graan brengt na hoedanigheid mindere prijs op, hetzelve komt thans weinig aan de markt, zoodat het belang van den handel momentueel niet vordert, het speciaal [illegible] tegeven. De Rogge oogst is in onze provincie ingezameld [illegible] kwaliteit is in alle opzigten uitmuntend: de goede en [illegible] door een genomen, kan men, na uitgezweet zijnde, op 72 [illegible] per mud takseeren. Volgens ingewonnen informatiën, [illegible] op een middelmatig gewas rekenen.

Ter drukkerij van D. A. A. de ROOY.